

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни «Організація і методика аудиту»
вибіркових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Облік і аудит

за темою № 10 - Аудит витрат і собівартості продукції

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2022 №8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу
Протокол від 22.08.2022 №1

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2022 №8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління
(протокол від 15.08.2022 №1)

Розробники:

1. Викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач – методист Бондаренко Л.Ф.
2. Викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач – методист Хиль Л.П.

Рецензенти:

1. Зав. кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування Кременчуцького інституту ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», к.е.н., доцент Єфременко А.Г.
2. Професор кафедри бізнес адміністрування, маркетингу і туризму Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, д.е.н., професор Дружиніна В.В.

План лекцій:

1. Особливості нормативної бази аудиту витрат і собівартості продукції
2. Мета, завдання та предметна область аудиторського дослідження
3. Методологія аудиту витрат і собівартості продукції

Рекомендована література:

Основна література:

1. Аудит: методика і організація : навч. посібник / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 319 с.
2. Аудит: навч. посіб. / С.І. Дерев'янка, Н.П. Кузик, С.О. Олійник та ін. — К.: ЦУЛ, 2016. — 380с.
3. Аудит: навчальний посібник / А. О. Баранова, Т. А. Наумова., А.І. Кашперська. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 246 с.
4. Виноградова М.О., Жидеєва Л.І. Аудит: Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2014. — 500с.
5. Коваль М.І., Михайленко О.В. Аудит: організація і методика.— К.: ВД "Персонал", 2014. — 222с.
6. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. №433 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
7. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016–2017 років (частина I) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.apu.net.ua/1151-miznarodni-standarti-kontrolu-yakosti-2016-2017>
8. Никонович М.О. Аудит: Підручник. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. — 748с.
9. Пашкевич М.С. Контроль: незалежний, внутрішній, державний: навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Незалежний аудиторський та внутрішньогосподарський контроль [Електронний ресурс] / М.С. Пашкевич, Н.Л. Шишкова ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. — Електрон. текст. — Дніпро : НГУ, 2017. — 182 с.
10. Пилипенко І.І., Каменська Т.О., Корінько М.Д., Проскуріна Н.М., Редько О.Ю. Аудит: підручник / За ред. І.І. Пилипенка. — К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2015. — 643 с.
11. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. №318 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/>

13. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
15. Рядська В.В., Петраков Я.В. Аудит: практикум. — К.: ЦУЛ, 2018.— 416с.

Допоміжна література:

16. Верига Ю. А. Іщенко В.Л., Гладких Т.В. та ін. Бухгалтерський облік і аудит. Термінологічний українсько-російсько-англійський словник: Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2012. — 292с.
17. Войнаренко М.П., Пономарьова Н.А., Замазій О.В. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: Навчальний посібник для ВНЗ. — К.: ЦУЛ, 2010.— 488с.
18. Воронко Р.М., Редченко К.І., Благун І.Г. Міжнародні системи обліку і звітності та аудиту: Навчальний посібник для ВНЗ. — Львів: Магнолія 2006, 2011.— 522с.
19. Гаркуша Н.М., Цуканова О.В., Горошанська О.О. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: Навчальний посібник для ВНЗ. — К.: Знання, 2011.— 591с.
20. Дікань Л.В., Голуб Ю.О., Синюгіна Н.В. Державний аудит: Навчальний посібник для ВНЗ. / За ред. Дікань Л.В. — К.: Знання, 2011.— 503с.
21. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: Підручник для ВНЗ. — К.: Каравела, 2012. — 544с.
22. Лозовицький С.П. Аудит: Навчальний посібник для ВНЗ. — Львів: Магнолія 2006, 2011.— 466с.
23. Любенець С.В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: Навчальний посібник. — Львів: Магнолія 2006, 2010.— 261с.
24. Немченко В.В., Редько К.О. та ін. Аудит в Україні: основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту. — К.: ЦУЛ, 2012. — 540с.
25. Огійчук М.Ф., Новіков І.Т., Рагуліна І.І. Аудит: організація і методика: Навчальний посібник для ВНЗ. — 2-е вид. — К. Алерта, 2012.— 664с.
26. Петренко С.М., Пальцун І.М. Аудит: теорія і практика застосування міжнародних стандартів: Навчальний посібник для ВНЗ. — Львів: Магнолія 2006, 2013.— 520с.
27. Сметанко О.В., Шарапова І.С., Горбачьов В.О., Бурдюг Н.В. та ін. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: Навчальний посібник. / За ред. Сметанко О.В.— К.: ЦУЛ, 2013.— 456с.
28. Стасишен М.С., Піча Ю.В. Основи аудиту в схемах, графіках і таблицях: Навчальний посібник для ВНЗ. — К.: Каравела, 2012.— 192с.
29. Суха О.Р. Аудит. Навчальний посібник.— Львів: Новий світ-2000, 2011.— 284с.
30. Труш В.Є., Калінська Т.А., Алексєєва Т.А., Дмитрієнко І.О. Організація і

методика аудиту підприємницької діяльності: Навчально-методичний посібник. / За ред. Труша В.Є.— Херсон: Олди-плюс, 2010.— 150с.

31. Утенкова К.О. Аудит: Навчальний посібник для ВНЗ. — К.: Алерта, 2011.— 408с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

32. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

33. Офіційний сайт «Вісник податкової служби України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua>.

34. Офіційний сайт журналу «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vobu.ua>

35. Офіційний сайт журналу «Дебет-Кредит» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dtki.com.ua>

1. Особливості нормативної бази аудиту витрат і собівартості продукції

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності визначає П(С)БО 16 «Витрати», яке затверджене наказом МФУ № 318 від 31.12.1999 р.

Дане положення окреслює критерії визнання витрат, період їх виникнення, порядок групування витрат за економічними елементами, склад:

- собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг);
- виробничої собівартості продукції (робіт, послуг);
- прямих матеріальних витрат;
- прямих витрат на оплату праці;
- інших прямих витрат;
- загальновиробничих витрат (в т.ч. порядок розподілу загальновиробничих витрат на змінні і постійні; розподілені й нерозподілені);
- адміністративних витрат;
- витрат на збут;
- інших витрат.

Досліджуючи собівартість продукції, неможна оминати стандарт бухгалтерського обліку №9 «Запаси», в якому наведені методологічні засади формування в бухгалтерському обліку головної складової собівартості – матеріалів, а саме методи оцінки при вибутті запасів, порядок списання вартості МШП тощо.

Специфіка бухгалтерського обліку витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції визначаються специфікою галузі: типом та обсягом виробництва, особливістю технологічного процесу, складністю продукції, яка виготовляється, її асортиментом, періодичністю та повторюваністю випуску, організаційною структурою підприємства та ін.

Кількість, зміст і структура статей калькуляцій кожним суб'єктом господарювання визначається самостійно з урахуванням особливостей його організаційно-технологічного процесу та впливу галузевої спеціалізації, що склалася історично. Для підприємств окремих галузей діяльності, зокрема для промислових підприємств, розроблені й оприлюднені Методичні вказівки щодо формування собівартості продукції (робіт, послуг), які мають рекомендаційний характер.

Отже, у структурних підрозділах промислових підприємств, виділених в окрему планово-облікову одиницю, що відносяться до окремих галузей економіки, застосовуються Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) відповідних галузей.

Перед початком аудиту витрат (собівартості продукції) особливо ретельно вивчаються внутрішні нормативно-розпорядні документи підприємства. Головним з них є наказ про облікову політику підприємства, який обов'язково повинен містити питання щодо методів обліку витрат на виробництво і калькуляції собівартості, перелік та склад статей калькулювання собівартості, методи нарахування заробітної плати, методи списання малоцінних швидкозношуваних предметів, порядок розподілу загальновиробничих витрат, методи оцінки незавершеного виробництва тощо.

2. Мета, завдання та предметна область аудиторського дослідження

Метою аудиту витрат і собівартості продукції є встановлення об'єктивної істини щодо достовірності, об'єктивності, правдивості й законності відображення в бухгалтерському обліку й фінансовій звітності витрат і собівартості продукції й донесення цієї істини через аудиторський звіт до користувачів інформації.

Завданням аудиту виробничої собівартості є:

1. Перевірка наявності і правильності оформлення первинних документів, що є підставою для записів по формуванню собівартості продукції (робіт, послуг)
2. Перевірка правильності віднесення витрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг)
3. Оцінка стану синтетичного та аналітичного обліку витрат на виробництві, що включаються до собівартості продукції (робіт, послуг)
4. Перевірка повноти правильності та достовірності відображення операцій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) в обліку та звітності
5. Оцінка правильності формування собівартості продукції (робіт, послуг) по об'єктах калькулювання витрат

Завданням аудиту витрат діяльності є:

1. Перевірка класифікації витрат, не пов'язаних з виробництвом
2. Перевірка повноти відображення витрат в бухгалтерському обліку

Предметна область дослідження

Інформація по виробничу собівартість відображена на рахунку 23; про витрати діяльності на рахунках 9 класу; в журналі 5 (5(A)) та у фінансовій звітності:

- у формі №2;
- у розділі V «Доходи і витрати» формі №5.

Джерела інформації: акти на списання матеріалів, лімітно-заборні картки, розрахункові відомості нарахувань і утримань, відомості нарахування амортизації тощо.

3. Методологія аудиту витрат і собівартості продукції

Тест оцінки системи внутрішнього контролю виробничої собівартості

№	Зміст питання
1	Чи були у звітному періоді суттєві зміни в технології виробництва продукції на підприємстві?
2	Чи були у звітному періоді суттєві зміни в номенклатурі виробленої продукції?
3	Чи затверджені на підприємстві методичні рекомендації щодо розрахунку собівартості реалізованої продукції?
4	Чи були у звітному періоді зміни "об'єктів обліку" витрат?
5	Чи були у звітному періоді зміни методу калькулювання собівартості продукції?
6	Чи були у звітному періоді зміни порядку обліку витрат "усередині" об'єкту обліку витрат?
7	Чи були у звітному періоді зміни в класифікації витрат на прямі і непрямі?
8	Чи були у звітному періоді зміни методів розподілу непрямих витрат між окремими об'єктами обліку витрат?
9	Чи були у звітному періоді зміни в класифікації витрат на постійні та змінні?
10	Чи були у звітному періоді зміни складу і змісту калькуляційних статей?
11	Чи були у звітному періоді зміни показника "нормальна потужність"?
12	Чи були у звітному періоді зміни порядку розрахунку понаднормативних виробничих витрат?

Тест оцінки системи внутрішнього контролю витрат діяльності

№	Зміст питання
I. Загальні питання	
1.	Чи санкціонуються витрати відповідною особою?
2.	Чи контролюється наявність необхідних документів, підтверджуючих витрати (акти, накладні тощо)?
3.	Яка встановлена періодичність віднесення витрат на формування фінансових результатів: <ul style="list-style-type: none"> - щомісячно - щоквартально - раз у рік
II. Адміністративні витрати (рахунок 92)	
1.	Чи ведеться аналітичний облік адміністративних витрат за відповідними статтями (витрати зв'язку; на відрядження; ремонт; витрати на електроенергію, теплоенергію, канцтовари тощо)
III. Витрати на збут (рахунок 93)	
1.	Чи ведеться аналітичний облік витрат на збут за центрами виникнення витрат (у розрізі магазинів, складів тощо)
IV. Інші витрати операційної діяльності (рахунок 94)	
1.	Чи ведуться дослідження та розробки на підприємстві?

№	Зміст питання
2.	Чи акумулюються окремо витрати на дослідження та розробки?
3.	Чи ведеться облік собівартості реалізованої іноземної валюти та від'ємних операційних курсових різниць?
4.	За яким методом обліковуються виробничі запаси у разі їх реалізації: <ul style="list-style-type: none"> - ідентифікованої собівартості; - середньозваженої собівартості; - собівартості перших за часом надходження (ФІФО)
5.	Чи здійснювалося нарахування резерву сумнівних боргів?
6.	Чи здійснювалося списання на витрати поточної безнадійної заборгованості в сумі, що перевищує резерв сумнівних боргів?
7.	Чи віднесені до складу витрат суми уцінки запасів?
8.	Чи віднесені до складу витрат нестачі, що виявлені в період інвентаризації запасів?
9.	Чи включені до складу витрат штрафи та пені, що сплачені?
10.	Чи застосовується субрахунок 949 "Інші витрати операційної діяльності" для відображення витрат?
<i>V. Фінансові витрати (рахунок 95)</i>	
1.	Чи здійснює підприємство фінансові витрати?
<i>VI. Втрати від участі в капіталі (рахунок 96)</i>	
1.	Чи понесені підприємством втрати від участі в капіталі?
<i>VII. Інші витрати (рахунок 97)</i>	
1.	Чи здійснювались операції з реалізації: <ul style="list-style-type: none"> - фінансових інвестицій; - майнових комплексів; - необоротних активів
2.	Чи розподілені витрати по цих операціях згідно діючих субрахунків?
3.	Чи здійснювалась уцінка необоротних активів та фінансових інвестицій?
4.	Чи віднесені до складу витрат суми уцінки необоротних активів та фінансових інвестицій?
5.	Чи списувались на витрати необоротні активи в сумі залишкової вартості?

Програма аудиту витрат на виробництво і собівартості продукції

№ з/п	Перелік аудиторських процедур
1.	Перевірка наявності наказів (розпоряджень) про проведення інвентаризації та оцінки незавершеного виробництва
2.	Перевірка наявності наказів (розпоряджень) про прийняття в організації методів розподілення загальновиробничих витрат за об'єктами калькулювання
3.	Перевірка наявності наказів (розпоряджень) про призначення осіб, відповідальних за збереженість матеріальних цінностей, відпущених у виробництво
4.	Перевірка наявності договорів про повну матеріальну відповідальність з особами, відповідальними за збереженість матеріальних цінностей у виробничих підрозділах
5.	Ознайомлення і вивчення організації виробництва, технологічного процесу та умов праці
6.	Перевірка правильності оформлення первинних документів
7.	Перевірка відповідності записів аналітичного й синтетичного обліку на рахунку "виробництво" записам у Головній книзі, звітності
8.	Перевірка організації ведення аналітичного обліку витрат на виробництві

№ з/п	Перелік аудиторських процедур
9.	Перевірка правомірності і своєчасності внесення витрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг)
10.	Узагальнення відхилень, установлених при перевірках основних засобів, виробничих запасів, розрахунків з оплати праці, і визначення їх впливу на собівартість продукції
11.	Перевірка правомірності внесення до складу витрат на виробництво витрат, здійснених суб'єктом господарювання
12.	Перевірка правильності групування витрат за місцями їх виникнення (виробництво, цех, дільниця, робоче місце)
13.	Перевірка своєчасності внесення витрат на виробництво до собівартості продукції (робіт, послуг)
14.	Вивчення правильності обліку витрат майбутніх періодів і своєчасності їх списання на витрати виробництва
15.	Перевірка правильності й документального оформлення браку у виробництві й правомірність списання витрат від браку
16.	Перевірка правильності оцінки і списання зворотних відходів, супутньої продукції
17.	Перевірка правомірності віднесення витрат до загальновиробничих та їх розподілу
18.	Перевірка правильності списання нерозподілених загальновиробничих витрат
19.	Перевірка правильності розподілу і списання частини загальновиробничих витрат, які входять до виробничої собівартості
20.	Перевірка правильності обліку напівфабрикатів власного виробництва
21.	Перевірка списання витрат від браку, документальне оформлення браку
22.	Перевірка результатів проведення інвентаризації незавершеного виробництва та її відображення в бухгалтерському обліку
23.	Перевірка правильності оприбуткування готової продукції в натуральних показниках
24.	Перевірка правильності розподілу витрат між готовою продукцією та незавершеним виробництвом
25.	Перевірка правильності ведення обліку витрат допоміжних виробництв
26.	Перевірка відповідності нормативним документам: <ul style="list-style-type: none"> – розподілу непрямих витрат між окремими об'єктами обліку витрат; – розподілу виробничої собівартості між окремими видами продукції; – розподілу витрат, які становлять виробничу собівартість (крім вартості сировини) між витратами на переробку власної та давальницької сировини
27.	Перевірка показника "нормальна потужність" та обґрунтування вибору одиниці "нормальної потужності"
28.	Перевірка порядку розрахунку понаднормативних виробничих витрат
29.	Проведення арифметичного контролю показників собівартості за даними зведеного обліку
30.	Формування пакета документів, які передаються іншим аудиторам для подальшого аналізу й обробки
31.	Складання аудиторського звіту і подання його спільно з робочою документацією керівнику групи

Програма аудиту витрат діяльності

№	Перелік аудиторських процедур
<i>I. Адміністративні витрати (рахунок 92)</i>	
1.	Перевірка обґрунтованості включення витрат до складу адміністративних
2.	Наведення складу витрат за статтями згідно застосовуваної підприємством класифікації
3.	Перевірка обґрунтованості віднесення до складу адміністративних витрат податків, зборів та обов'язкових платежів
4.	Складання переліку видів та сум податків, віднесених на адміністративні витрати
5.	Перевірка наявності та повноти оформлення документів, підтверджуючих витрати
<i>II. Витрати на збут (рахунок 93)</i>	
1.	Перевірка обґрунтованості включення витрат до складу витрат на збут
2.	Наведення складу витрат за центрами виникнення витрат згідно застосовуваної підприємством класифікації
3.	Перевірка наявності та повноти оформлення документів, підтверджуючих витрати
<i>III. Інші витрати операційної діяльності (рахунок 94)</i>	
1.	Перевірка правильності визначення собівартості іноземної валюти, що реалізована, та операційних курсових різниць
2.	Перевірка відповідності застосованого метода оцінки запасів при реалізації облікової політики
3.	Перевірка правильності розрахунку резерву сумнівних боргів
4.	Перевірка обґрунтованості списання на витрати поточної безнадійної заборгованості в сумі, що перевищує резерв сумнівних боргів
5.	Перевірка правильності відображення в обліку витрат від знецінення, нестачі та псування запасів
6.	Перевірка наявності та повноти оформлення документів, підтверджуючих витрати
<i>IV. Фінансові витрати (рахунок 95)</i>	
1.	Перевірка повноти відображення витрат, пов'язаних з нарахуванням та сплатою відсотків за кредит
2.	Перевірка наявності та правильності відображення витрат, пов'язаних з випуском, утриманням та обігом цінних паперів
3.	Перевірка наявності та правильності відображення витрат, пов'язаних з фінансовим лізингом
<i>V. Втрати від участі в капіталі (рахунок 96)</i>	
1.	Перевірка наявності та правильності відображення витрат, пов'язаних з втратами: - від інвестицій в асоційовані підприємства; - від спільної діяльності; - від інвестицій у дочірні підприємства
<i>VI. Інші витрати (рахунок 97)</i>	
1.	Перевірка розрахунку собівартості: - реалізованих фінансових інвестицій; - реалізованих необоротних активів; - реалізованих майнових комплексів.
2.	Перевірка правильності розрахунку від'ємних неопераційних курсових різниць
<i>VII. Узагальнюючі процедури</i>	
1.	Складання переліку відсутніх первинних документів
2.	Складання переліку витрат, не відображених в обліку
3.	Узагальнення інформації з аудиту витрат
4.	Перевірка Головної книги щодо суттєвості нестандартних записів на бухгалтерських рахунках
5.	Вивчення операцій із пов'язаними сторонами: - протоколів, договорів щодо операцій із пов'язаними сторонами - наявність операцій із пов'язаними особами, не відображених в обліку

Типові помилки:

- порушення вимоги незмінності вибраного на початку періоду, що перевіряється (облікового року), методу обліку витрат та калькуляції собівартості продукції, їх відповідності нормативним документам;
- помилки в розмежуванні й віднесенні витрат за звітними періодами (залишки незавершеного виробництва, витрати грудня в січні і навпаки);
- помилки в нарахуванні зносу основних засобів і віднесення на рахунки витрат;
- помилки в нарахуванні зносу за нематеріальними активами, малоцінними та швидкозношуваними предметами і віднесення сум зносу на витрати виробництва;
- недотримання встановленого порядку розподілу непрямих витрат;
- безпідставне віднесення фактичних сум витрат за відрядженнями (особливо за кордон), представницьких витрат, витрат на рекламу, оплату аудиторських послуг та інших витрат і їх віднесення на витрати виробництва;
- необґрунтоване завищення (заниження) величини матеріальних витрат, незавершеного виробництва, сум з оплати праці та ін.;
- віднесення до витрат виробництва адміністративних витрат та витрат на збут;
- необґрунтоване віднесення на витрати виробництва звітного періоду транспортних витрат, що належать до залишку невикористаних запасів;
- віднесення капітальних вкладень в основні засоби на витрати виробництва і обігу;
- віднесення в собівартість витрат, виробничий характер яких не обґрунтований;
- віднесення витрат у собівартість без належного документального обґрунтування і виправдовуючих первинних документів;
- віднесення витрат на відрядження, не пов'язаних із підприємницькою діяльністю організації, у собівартість;
- віднесення витрат на утримання невиробничих основних засобів у собівартість.